

(Ver)Bouwplannen? Volg de norm!

Ben jij van plan om binnenkort een nieuw landbouwbedrijf te bouwen of plan je een grondige renovatie? Dan is deze boodschap voor jou bedoeld!

Vanaf 1 januari 2015 moeten bepaalde landbouwbedrijfsgebouwen bij nieuwbouw of grondige renovatie voldoen aan normen voor wat betreft isolatie en ventilatie. Deze zogenaamde EPB-normen –waarbij EPB staat voor EnergiePrestatie en Binnenklimaat- bestaan al langer voor residentiële en industriële gebouwen. Voor de landbouwsector zijn ze nieuw en voortaan verplicht. De nieuwe regelgeving moet het energieverbruik helpen verminderen door gebouwen sterk te isoleren, en moet ook een goede luchtkwaliteit in de gebouwen verzekeren.

Het Vlaams Energie Agentschap (VEA) heeft de EPB-eisen voor industriële gebouwen gebruikt als leidraad en heeft per type landbouwbedrijfsgebouw afgetoetst of er een vrijstelling van of afwijking op de norm nodig is om het productie- of bewaarproces te kunnen vrijwaren. Deze toetsing gebeurde in overleg met het Departement Landbouw en Visserij en vertegenwoordigers uit de landbouwsector met o.a. praktijkcentra, voorlichters, onderzoekers en landbouworganisaties. Het resultaat zijn haalbare en aanvaardbare EPB-eisen voor de landbouw.

Let wel, de EPB-normen gelden niet voor alle landbouwbedrijfsgebouwen! Alleen voor gebouwen die veel energie verbruiken, is een doorgedreven isolatie immers zinvol. Bovendien voorziet de EPB-regelgeving alleen normen rond ventilatie in (delen van) gebouwen waar personeel aan het werk is, bv. waar groenten worden gesorteerd of verpakt. De landbouwsector heeft immers haar eigen (strengere) ventilatienormen. Dat is zo omdat er met levende materie wordt gewerkt, nl. planten en dieren die vocht, warmte, en luchtpolluenten produceren.

Een overzicht van de geldende normen vind je in onderstaande tabel. **Voor de landbouwsector bestaat de EPB-regelgeving dus hoofdzakelijk uit isolatienormen voor scheidingsconstructies** zoals muren, daken, vloeren, vensters en poorten. Deze isolatienormen worden uitgedrukt als maximale U-waarden in $W/(m^2 \cdot K)$, welke aangeven hoeveel warmte er door de scheidingsconstructies verloren gaat. Een hoge U-waarde betekent een groot verlies aan warmte. De U-waarde is afhankelijk van de isolatiewaarde en de dikte van het materiaal. U-waarden kunnen opgegeven worden voor één materiaalsoort of voor een combinatie van materialen, b.v. voor een samengestelde wand (betonelement + isolatiemateriaal). Ter vergelijking: De maximale U-waarde voor industriële gebouwen is $0,24 W/m^2K$.

EPB-regelgeving: wat is dat?

Een EPB-regelgeving omvat normaal gezien drie normen: een maximaal K-peil, isolatienormen onder de vorm van maximale U-waarden, en minimale ventilatienormen.

In de EPB-regelgeving voor de landbouw werd geen **maximaal K-peil** opgenomen. De K-waarde is een indicator voor de globale isolatie van het gebouw en houdt rekening met U-waarden én de compactheid van het gebouw (een maat voor de hoeveelheid verliesoppervlakte van het gebouw). Voor industrie geldt als maximum K40.

Er werd ook geen **minimale ventilatie** opgenomen in de EPB-regelgeving voor de landbouw, hoewel de luchtkwaliteit in een gebouw samenhangt met de hoeveelheid verse lucht die wordt aangevoerd. In ruimten waar personen aan het werk zijn of waar er beperkte menselijke bezetting is, gelden wel normen voor minimale ventilatie. Deze ruimten vallen strikt genomen onder de EPB-regelgeving voor residentiële gebouwen en niet onder die voor landbouw.

Minimale isolatienormen of maximale U-waarden maken wel deel uit van de EPB-eisen voor landbouw. Ze gelden voor een selectie aan bouwtypes en hangen af van het bouw- of constructie-element.

Overzicht van de geldende EPB-normen voor landbouwbedrijfsgebouwen

Type gebouw	EPB-regelgeving	Normen U-waarde in W/(m ² .K)	Ventilatie
Werkruimte voor personeel	verplicht	Zie EPB-residentieel	
Serre voor warme teelt ¹	uitzondering mogelijk	Vensters: $U \leq 1.1$ Vensters + profiel: $U \leq 1.8$	} vrijgesteld
Productieloods ²	verplicht	} Muren*, daken: $U \leq 40$	
Bewaarlloods ³	verplicht		
Varkensstal	verplicht	} Vensters + profiel: $U \leq 1.8$	
Pluimveestal	verplicht		
Rundveestal (vlees/melk)	vrijgesteld	Vloeren: vrijgesteld	
Stal voor overige hoefdieren ⁴	vrijgesteld		
Serre voor koude teelt	vrijgesteld		
Machineloods	vrijgesteld		
Aparte koelcellen in de loods	vrijgesteld		
Aparte bewaarcellen in de loods	vrijgesteld		
Aparte productiecellen in de loods	vrijgesteld		

¹Serres voor warme teelt: een minimale stooktemperatuur van 12°C of meer: vruchtgroenten, snijbloemen, kamerplanten...

²Champignonteelt, witloofteelt, ...

³Aardappelen, ajuinen, ...

⁴Kalveren, geiten, schapen, paarden

*Muren in contact met de grond zijn vrijgesteld

Serres voor warme teelt zijn vrijgesteld van EPB op voorwaarde dat er een klimaatcomputer is geïnstalleerd voor automatische regeling van kastemperatuur en luchtvochtigheid, en een energiescherm.

Je ziet dan landbouwbedrijfsgebouwen met een vrij beperkt energieverbruik worden vrijgesteld van de EPB-eisen. De regeling mag dan streng lijken, in praktijk verschillen de normen niet sterk van de gangbare bouwmethoden. Bovendien zijn steeds uitzonderingen op individuele basis mogelijk mits grondige argumentatie. Bespreek dit met je aannemer! Binnen twee jaar worden deze normen geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

Meer weten?

Voor meer informatie over de globale regelgeving en de te volgen procedures kan je terecht op de [website](http://www.energiesparen.be/energiebeleid)¹ van het Vlaams Energieagentschap (VEA).

Voor meer specifieke informatie rond EPB in de landbouw kan je terecht op de [website](http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/voorlichting/energie-en-klimaat/energie)² van Landbouw en Visserij.

Voor meer uitgebreide informatie rond energiebesparing in de landbouw, kan je de [brochure](http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/energieke-landbouw-watt-bengt-dat-op)³ 'Energieke landbouw: Watt brengt dat op?' raadplegen.

¹ <http://www.energiesparen.be/energiebeleid>

² <http://lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/voorlichting/energie-en-klimaat/energie>

³ <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/energieke-landbouw-watt-bengt-dat-op>

Extra**EPB-normen samengevat**

- Ventilatie: (1) De landbouwgebouwen, waar geen mensen wonen of werken (vb. bureelruimten), worden beschouwd als 'speciale ruimtes waarvoor er geen debietseis geldt.
(2) De overige ruimtes waar personen werken en/of verblijven, moeten voldoen aan de bestaande ventilatienormen ($22\text{m}^3/\text{u}/\text{persoon}$ of $1,3\text{m}^3/\text{u}/\text{m}^2$ vloeroppervlak).
- K-peil: De landbouwgebouwen worden vrijgesteld van het K-peil.
- U-waarden (1) gelden voor stallen (varkens en pluimvee), productieloodsen (witloof, champignons, ...), bewaarloodsen (aardappelen, ajuin, ...), serres voor warme teelt*, en werkruimten voor personeel in loodsen en stallen (wassen, snijden, inpakken van groenten en fruit, bureel, ...)
(2) (zgn. isolatienormen) zijn maximaal:
 - muren en daken: $\leq 0,40 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$
 - vensters: $\leq 1,1 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$
 - vensters met profiel: $\leq 1,8 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$
 - poorten en deuren: $\leq 2 \text{ W}/(\text{m}^2 \cdot \text{K})$
 - vloeren: vrijgesteld
 - muren in contact met grond: vrijgesteld

* Serres voor warme teelt zijn vrijgesteld van EPB op voorwaarde dat er een klimaatcomputer en een energiescherm geïnstalleerd zijn.